

Mijn vader was zoals vele vaders, die hun jeugd in de twintiger jaren doorbrachten, een autoritair figuur. Er was maar één wet en dat was zijn wet.

Als je als kind ervaart dat ouderen zwijgen als je vader spreekt, dan doe je er best aan van ook te zwijgen. In die geest groeiden wij op.

De Chevrolet met treeplank en gigantische motor met veel pk’s, daar reden we soms mee naar de Ardennen. Vandaag is zo een rit heel gewoon, maar in die tijd ging er een week aan voorbereidingen vooraf. GPS bestond niet, kaarten wel, maar die waren niet altijd juist. Je moest dus bij je vrienden te rade en stippelde op voorhand een route uit. Waar vond je een benzinstation? Wat als je pech had? En pech dat had je zeker. De motor liep warm. De remmen blokkeerden. Immers een oude Chevrolet die twee ton woog en waarvan de opbouw uit een houten geraamte bestond, die had geen remleidingen. Het waren ijzeren staven die de trommelremmen bedienden. Bij een afdaling moest je houten blokken klaarleggen om de wielen te blokkeren zodat de remmen konden afkoelen. Er moest voldoende olie aanwezig zijn om bij te vullen en enkele jerrycans met water en benzine. Maar die auto, daar waren wij als tienjarigen gek op.

Op een dag had vader, op de zaak, vergeten de deuren van de Chevrolet op slot te doen. Mijn broer en ik kropen op de ruime grote bank voorin. Wij maakten motorgeluiden met onze mond en draaiden aan het stuur. Mijn oudere broer merkte op dat de motor nog draaide en dat vader hem in zijn vrij had gezet. Vader wou wellicht snel terug weg en de auto aanzwengelen duurde altijd lang.

Aangemoedigd door enkele blij lachende klanten, die ons in de grote auto zagen, en geamuseerd naar ons spel keken, ging mijn broer een stapje verder. Hij had van vader gezien dat je de versnellingspook heftig moest manipuleren wilde je een echte chauffeur zijn. Hij trok een super ernstig gezicht en snokte de pook in de eerste versnelling. De wagen schokte voorwaarts en beukte tegen onze huisgevel.

Wonderwel bleven de wielen ter plekke ronddraaien. Het rubber smolt op de kasseien. Wij haastten ons uit de wagen en bleven verstard en beduusd toekijken. Een werknemer van vader snelde toe en haalde hem uit zijn eerste versnelling. Hij keek boos in onze richting en snauwde ons toe: ”Wat hebben jullie uitgespookt?” “Niets”, was ons antwoord. Vader kwam ook toegelopen. “Ge kunt die gasten geen minuut alleen laten of er loopt iets verkeerd”. “Kunnen jullie nu nergens afblijven? Neen, dat konden we niet. Maar dat wist mijn super verstandige en autoritaire vader niet.

Toch kwam onze inspiratie uit zijn verhalen van de lotgevallen uit zijn jeugd.

In een goede bui vertelde hij over de oorlog. Niets gruwelijks, maar over dingen die goed waren afgelopen.

Hij leefde vier jaar ondergedoken. Hij trouwde voor de oorlog en toch wist de bezetter hem niet te vinden. Om zijn vrouw te bezoeken, die bij haar moeder inwoonde, moest hij dwars door de stad. Maar hij ging buitenom. Langs de Dijle, de sluizen van Roostenberg, met een ruime bocht via Muizen naar de Leuvense Vaart en dan binnendoor naar de Hombeekse steenweg.

Op één van die tochten werd hij met zijn fiets betrapt langs de Dijle. Vader was een beer van een vent. Op de kermis ging hij boksen in het bokser kraam en had al enkele keren de bokser knock out geslagen. Op het smalle pad veegde hij de

controleurs de gracht in en sprong zelf in de Dijle en zwom naar de overkant. Toen hij uit het water klauterde vlogen de kogels hem om de oren. Maar het was al bijna donker en er was veel riet en begroeiing. Hij kon ontsnappen. Met enige trots werd dit verhaal verteld na enkele pinten.

Van een oom had ik vernomen dat vader over de daken van de oude binnenstad moest vluchten om te ontsnappen aan controle. Via een netwerk van gangetjes en poortjes kon hij weggelopen. Bevriende burens lieten hun achterpoortje los of er stak een sleutel op de poort waarmee je de deur zelf kon sluiten. Leuk als het goed afliep. Maar met schietende Duitsers op je hielen is dit andere koek. Die avonturen waren voor ons een oneindige inspiratie.

Onze groep van tienjarigen en iets ouderen had een nieuw lid opgenomen. Hij was de zoon van een zetel-garnierder die goede zaken deed. Het zoontje liep er altijd wel iets netter bij dan wij. Wat onwillekeurig respect afdwong maar terzelfdertijd het jongetje aanzette om net iets baloriger dan wij te zijn. Onze slaapkamers kwamen uit op een verlaten plein-straat. Tenminste als daar geen late wandelaars meer voorbijkwamen. Mijn slaapkamer lag hoger dan de zijne. We zouden een kabelbaan gaan maken van mijn raam naar de overkant. Als test had hij wat hout gepikt uit het magazijn van vader en er een soort kabelwagentje van gemaakt. Omdat zijn vader de betere garnierder was gebruikte die uitsluitend beuk van de beste kwaliteit. Zoonlief had enkel gesculpteerde poten gejat en deze met schroeven aan elkaar bevestigd. De constructie woog zeker tien kilo. Ik opperde dat het gespannen touw dit nooit zou houden, maar dit werd weggewuifd. Ik was de jongste en wat kende ik van touwen. Op een avond spanden we het touw. Langs onze zijde knoopten we het aan het raam en langs de overkant aan een gigantische oogschroef, die de zoon van de garnierder, in het pas geleverde plafond had geschroefd. Hij had wel enkele gaatjes moeten maken om de balken te vinden.

Vermits mijn raam vijftig meter van het zijne was en de helling ongeveer één verdiep hoog, zou het wel lukken. Maar toen we onze shuttle aan de koord hingen bleek deze veel te slap en er gebeurde niets. Na overleg gingen we het touw goed aanspannen. Het kader van ons raam kraakte bij dit manoeuvre vervaarlijk maar het bleek ok te zijn. Het was ondertussen rond negen uur ’s avonds en het was zomer. Het werd langzaam donker. De shuttle ging op het touw. Aan de overkant gebaarde onze vriend -van laat maar komen- en daar ging de shuttle. Tegelijkertijd kwam de moeder van onze vriend een kijkje nemen of zoonlief al in bed lag. Van de schrik klapte hij het raam dicht, terwijl moeder het licht ontstak. Tot onze ontzetting raasde onze onbemande raket richting raam en verbrijzelde dit. Een gil van jewelste, lawaai, getier. De vader van de overkant verscheen in de kamer en nam het heft in handen. Maar hoewel paniek mijn broer en mezelf overmande wist ik nog wel dat het raadzaam was van het touw door te snijden. Het gleed troosteloos tot op de straat. Half verborgen tuurden we naar de vader die vloekend het touw binnenhaalde. Ons buurjongetje kreeg enkele rake klappen. Huilen deed hij niet. Wij durfden ons niet te vertonen.

De volgende morgen was het onze beurt. Vader ging ons de mantel eens uitvegen. Het kon niet dat wij touwen over de straat spanden en nog minder dat we daar iets aan vast knoopten. Nadat hij was uitgeraasd merkte ik als tienjarige op dat hij zelf had verteld dat hij zijn ceintuur had gebruikt om via een gespannen kabel vanaf het dak van een woning in een tuin terecht te komen en dat wij dus veel braver waren. Wij hingen tenminste niet zelf aan dat touw. Ik kreeg nog een

paar meppen om de oren. “Snotneus al een geluk dat ge daar niet zijt gaan aanhangen of ge plakte tegen het raam van onze geboort.”

Toch was onze status als een raket naar omhoog gegaan. Zowel bij de werknemers van vader als bij de burens. Ze vroegen hoe we dat hadden klaargespeeld van een touw over de straat te spannen zonder dat ook maar iemand iets gezien had.

Onze buurjongen had een bol touw, waarmee men de zitjes van fauteuils maakt, gejat van zijn vader. Dit touw lieten we elk van onze zijde naar beneden hangen en knoopten daar het dikke zeel aan vast dat we gevonden hadden op de zolder van zijn vader.

“En trouwens wat was nou de bedoeling?” De bedoeling was dat ik mijn lederen ceintuur over het touw zou doen en dan naar beneden zou glijden, zoals mijn vader dat ooit had gedaan in de oorlog. Weliswaar was dit niet zonder risico maar als je al een eind naar beneden zou glijden kon je ook niet zo diep meer vallen was onze conclusie.

Als ik het vandaag bekijk denk ik dat je toch beter eerst wat oefent. De riem loslaten dat doe je niet, maar je komt toch wel met een rotsnelheid naar beneden. Maar als vader dit kon, waarom wij niet?

Enkele jaren later ging vader verbouwen. Het magazijn moest leeg. Alle werklieden hielpen daarbij. Het was een gebouw met één verdieping maar met lage plafonds. Een aannemer had een berg zavel tegen de gevel gekiept en de gasten vonden het makkelijker om langs die weg al de bruikbare spullen naar beneden te dragen. Ze wipten door een raam en kwamen ongeveer een meter lager op het zand terecht dan gaf iemand anders de spullen aan. We hadden dit in het oog gehouden. We hadden één hele dikke werknemer. Dikke Gust was zijn naam. Tussen alle rommel hadden we een grote ondiepe kuip gevonden. Toen iedereen weg was uit het werkhuis hebben we die kuip bovenop de zandhoop onder het raam geschoven en dan met emmertjes water gevuld. Om de kuip uit het zicht te halen hebben we zavel tegen de kant aangeschopt en dit wat aangedrukt. Van op de begane grond kon je het niet zien. Moest Gust hier nu eens intrappen dat zou nog eens iets zijn.

De volgende dag kwam mijn vader kijken of alles naar wens verliep. Hij opende het raam en een viertal werknemers, en dikke Gust, startten met de klus. Om één of andere reden kwam men aandraven met het zwaarste stuk dat naar beneden moest en omdat vader nogal sterk was zei hij dat hij het wel zou aannemen. Hij sprong door het raam en plonsde in de kuip. Tot groot jolijt van zijn gasten. Niemand heeft ooit geweten dat wij achter deze aanslag zaten. Het was één van onze heldendaden.

De eerste was het “accident”, dan had je de “telefriek”, zoals wij dat noemden, en dan was er de “aanslag.”

Gelukkig waren er geen echte gewonden. Oh ja, buiten enkele glasscherven in de kop van de overbuur-vriend, of de buil op het hoofd van mijn broer, of de verzwikte enkel in de zavel met het zeulen van de ton, dat wel. Voor de rest bleven we gezond.

Mijn overbuur woont nu in de Ardennen, mijn broer overleed na een hartoperatie, en ik schrijf over onze lotgevallen. Sam